

Związki heterocykliczne w codziennym życiu

Na podstawie:

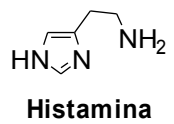
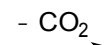
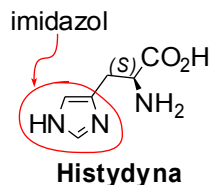
J. A. Joule, K. Mills *Heterocyclic chemistry at a glance* 2nd ed., Wiley 2013.

S. Rolski *Chemia środków leczniczych* wyd. III, PZWL 1968.

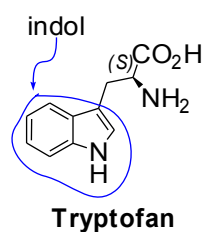
Heterocykliczne α -amino kwasy

Egzogenne α -amino kwasy i produkty ich dekarboksylacji

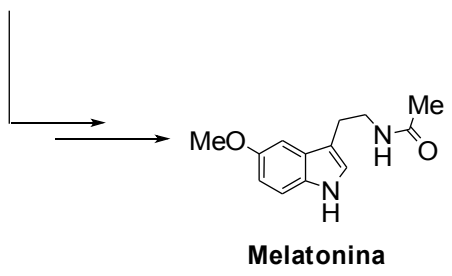
Egzogenne – dostarczane w diecie

Główny czynnik wywołujący reakcje alergiczne - wzmacnia przepuszczalność naczyń krwionośnych, prowadząc do obrzęków i wysypek

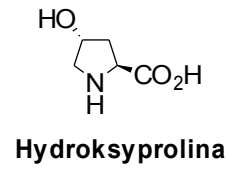
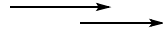
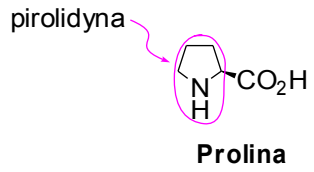

Neuroprzebiegacznik – zaburzenia w jego produkcji mogą mieć związek z zapadaniem na niektóre choroby psychiczne. Środki obniżające poziom serotoniny – działanie uspokajające w stanach pobudzenia psychicznego. Środki podwyższające poziom serotoniny – działanie pobudzające w stanach zmniejszonej pobudliwości psychicznej.

Produkowana przez szyszynkę, bierze udział w regulacji cyklu dziennego; Suplement diety w zaburzeniach cyklu dziennego, np. w wyniku zmiany strefy czasowej.

Heterocykliczne α -amino kwasy

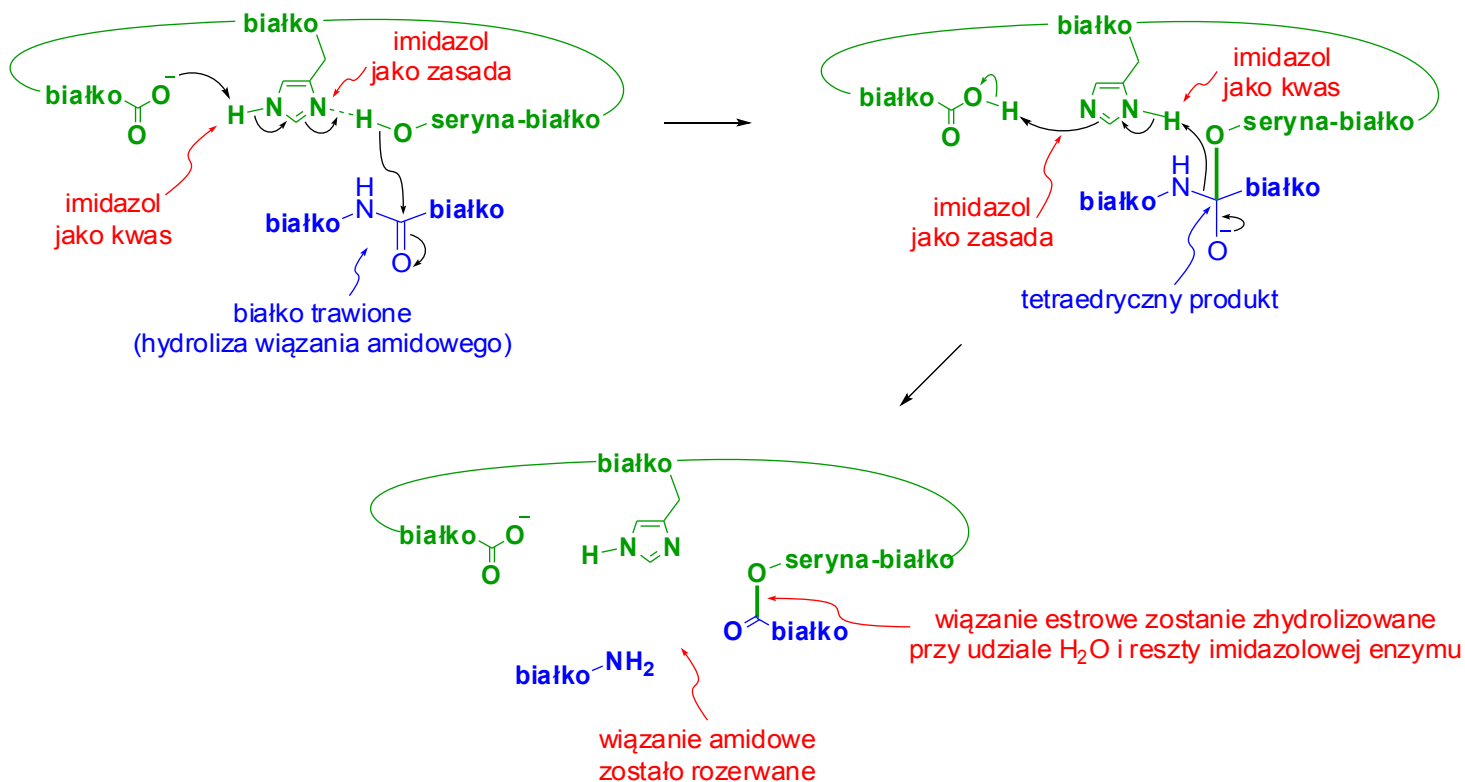

Główny składnik kolagenu, białka biorącego w udział w konstrukcji tkanek.

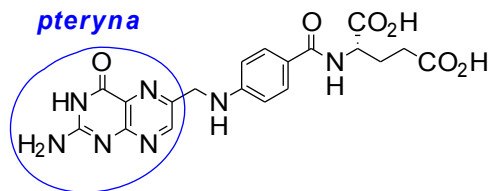
Heterocykliczne α -amino kwasy

Hydroliza (trawienie) białek przez **chymotrypsynę** - rola pierścienia imidazolowego w histydynie

Chymotrypsyna – enzym trawienny ssaków wydzielany przez trzustkę

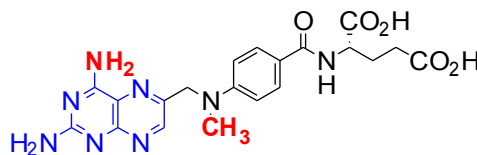

Heterocykliczne witaminy

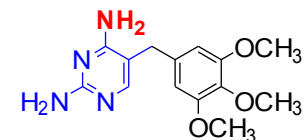

Kwas foliowy
(witamina M, 1938)

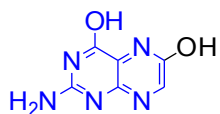
Niezbędny do syntezy kwasów nukleinowych w organizmie. Niedobór – zaburzenia czynności krwiotwórczej szpiku kostnego.

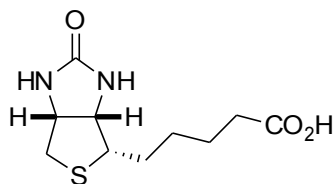
Metotreksat
Lek przeciwbiałaczkowy

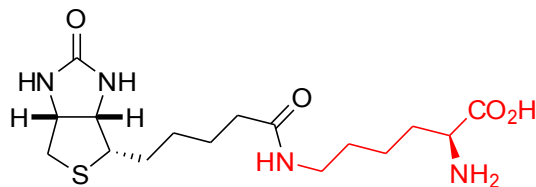
Trimetoprym
Lek przeciwbakteryjny

Ksantopteryna
żółty pigment owadów

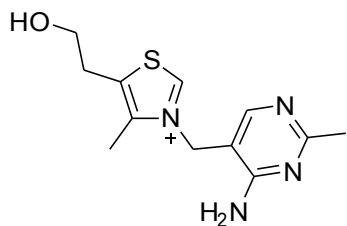
Biotyna (witamina H)

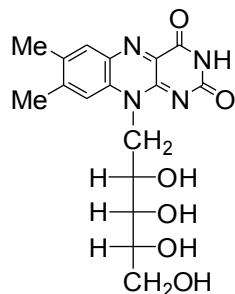
Biocytyna - połączenie w komórkach z **L-lizyną**

Występowanie – żółtko jaj, mleko, wątróbka, ryż.
Niedobór – zapalenie skóry, łojotok, zapalenie błon śluzowych, zahamowanie wzrostu.

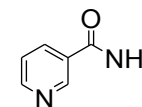
Heterocykliczne witaminy

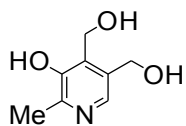
Tiamina (witamina B1)

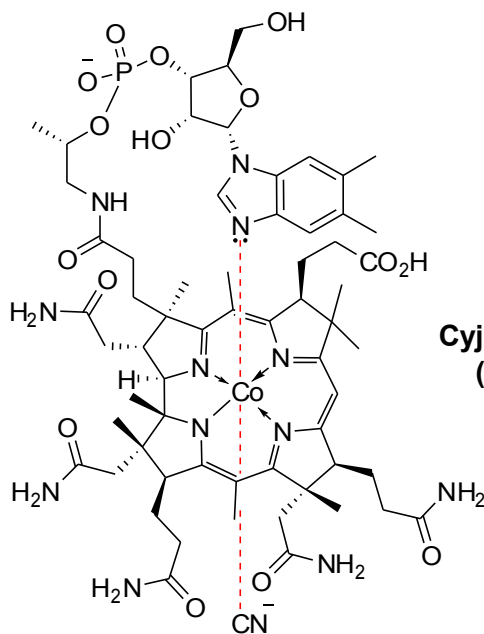
Ryboflawina (witamina B2)

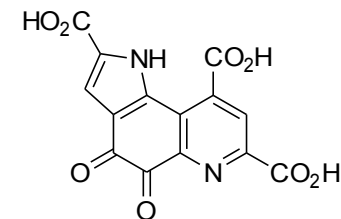
Niacyna
(nikotynamid, witamina B3)

Pirydoksyna (witamina B6)

Cyjanokobalamina
(witamina B₁₂)
(1948 r)

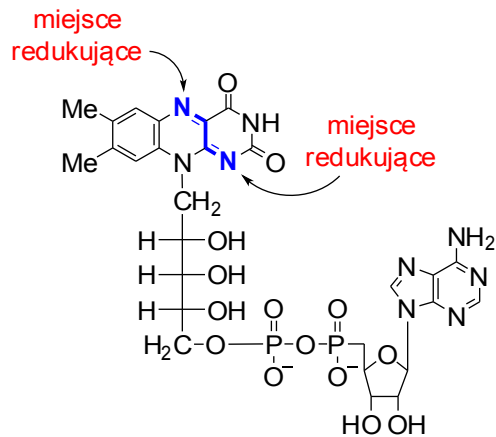

Metoksatyna

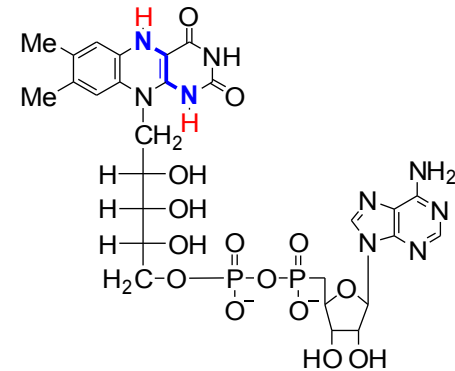
Heterocykliczne witaminy - koenzymy

Koenzymy – niebiałkowe składniki białek niezbędne dla ich aktywności.

Dinukleotyd flawinoadeninowy (FAD) – przenośnik elektronów w procesach utleniania-redukcji;
redukcja wiązania C=C i utleniania wiązania C-C

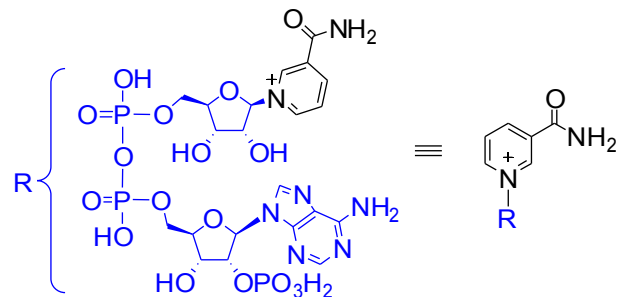

Dinukleotyd flawinoadeninowy
(FAD)

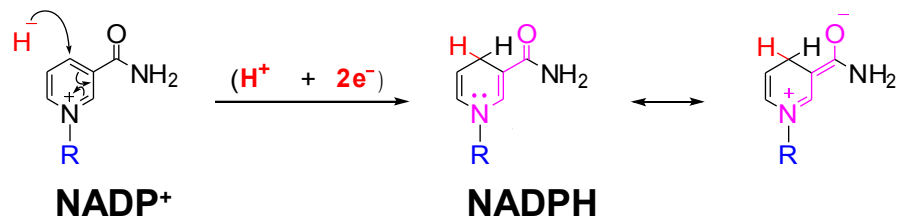
Forma zredukowana
(FADH₂)

Heterocykliczne witaminy - koenzymy

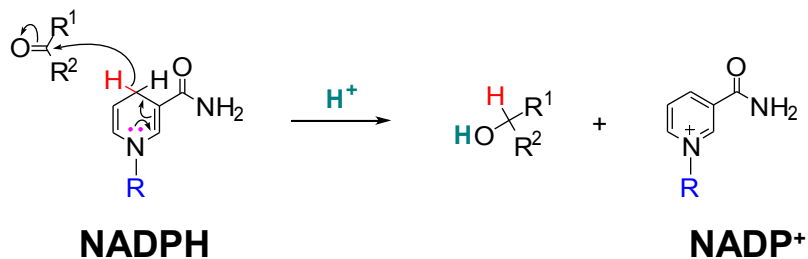

Fosforan dinukleotydu nikotynamido-adeninowego (NADP⁺)

NADP⁺ - akceptor elektronów w biosyntezach utleniających

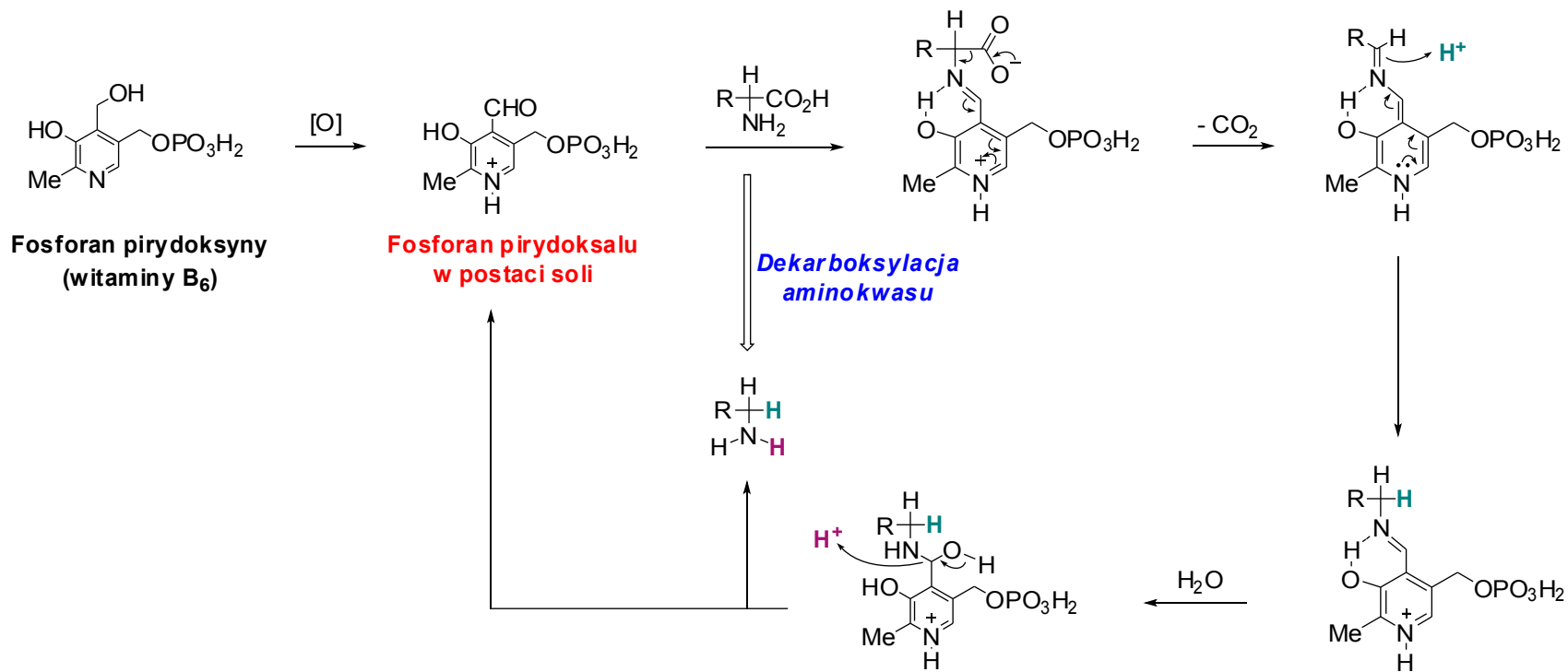

NADPH - donor elektronów w biosyntezach redukujących

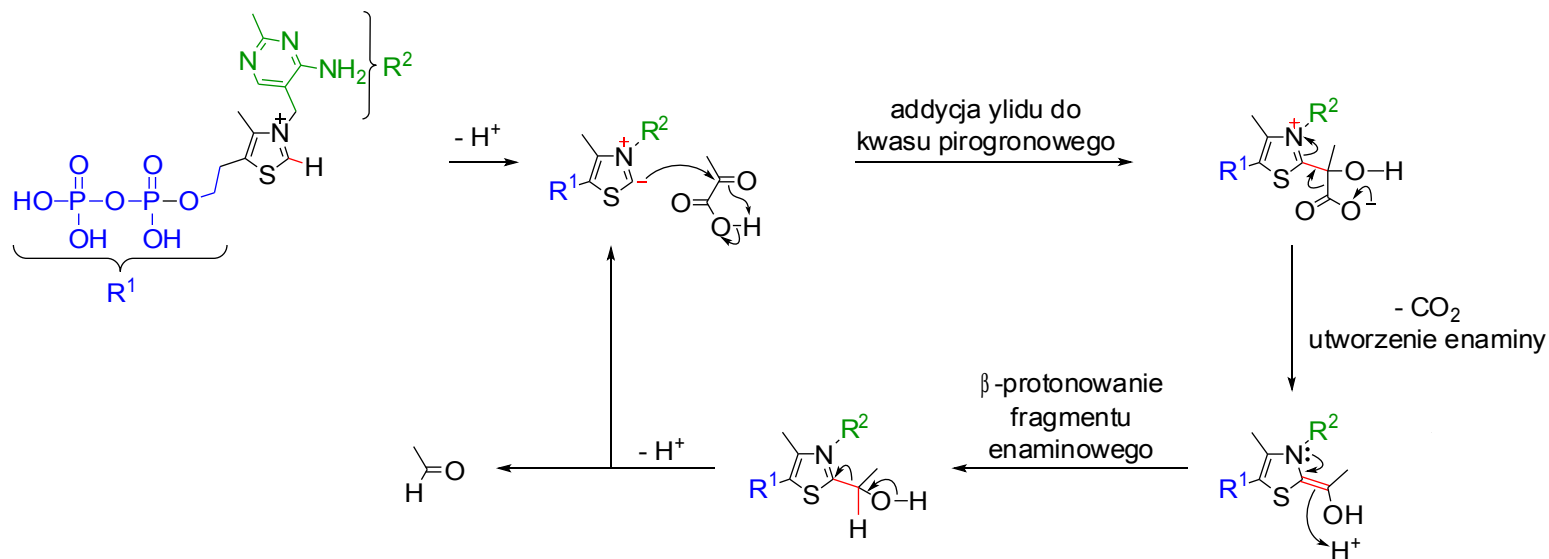
Heterocykliczne witaminy - koenzymy

Rola pirydoksyny w enzymatycznej dekarboksylacji aminokwasów

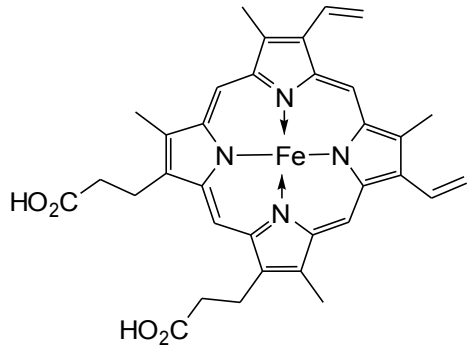

Heterocykliczne witaminy - koenzymy

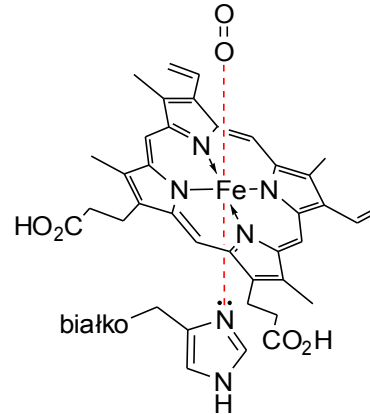
Rola pirofosforanu tiaminy w dekarboksylacji kwasu pirogronowego

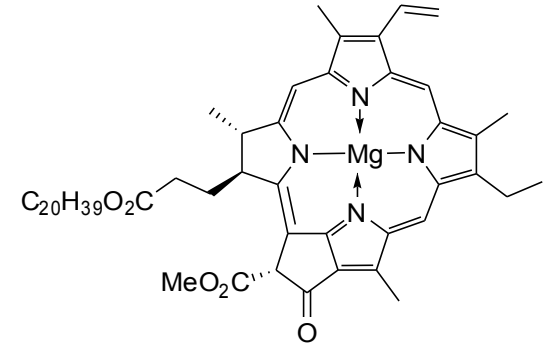
„Barwniki życia”

Hem

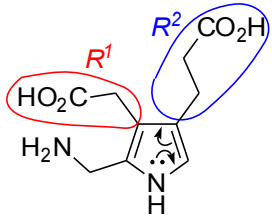

Fragment utlenowanej hemoglobiny

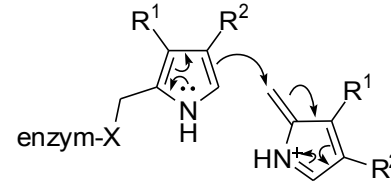
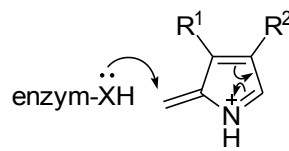
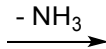

Chlorofil a

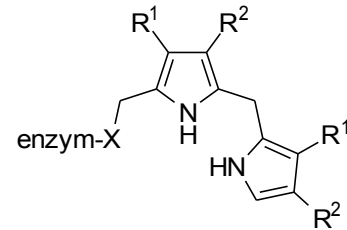
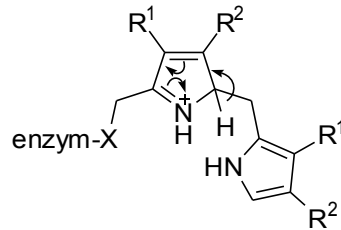
Tworzenie układu tetrapirolowego

Porfobilinogen

itd

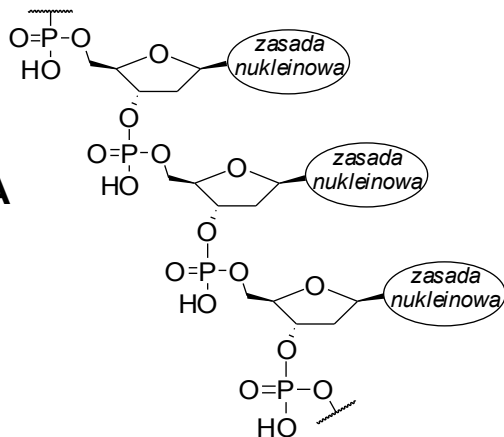

Kwasy nukleinowe

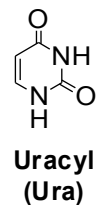
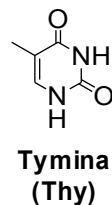
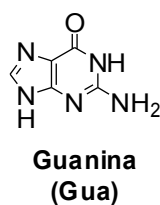
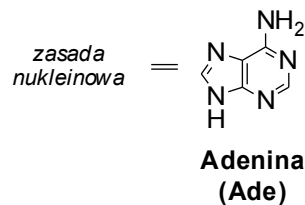
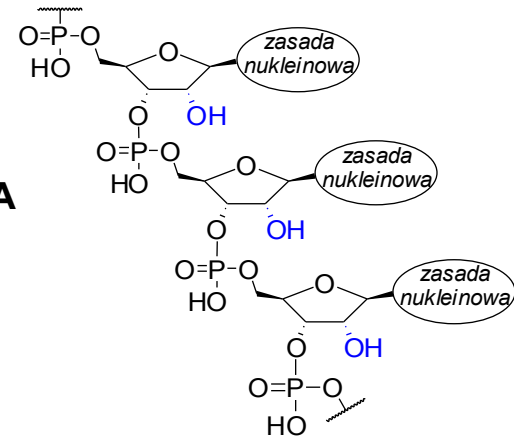
Kwas deoksyrybonukleinowy (DNA) – „magazyn” informacji genetycznej

Kwas rybonukleinowy (RNA) – „dostawca” informacji genetycznej

Fragment DNA

Fragment RNA

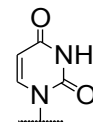
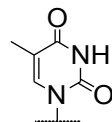
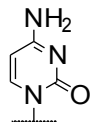
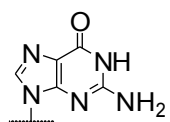
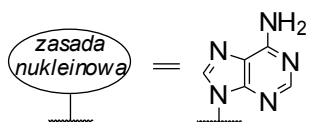
Występuje w: DNA, RNA

DNA, RNA

DNA, RNA

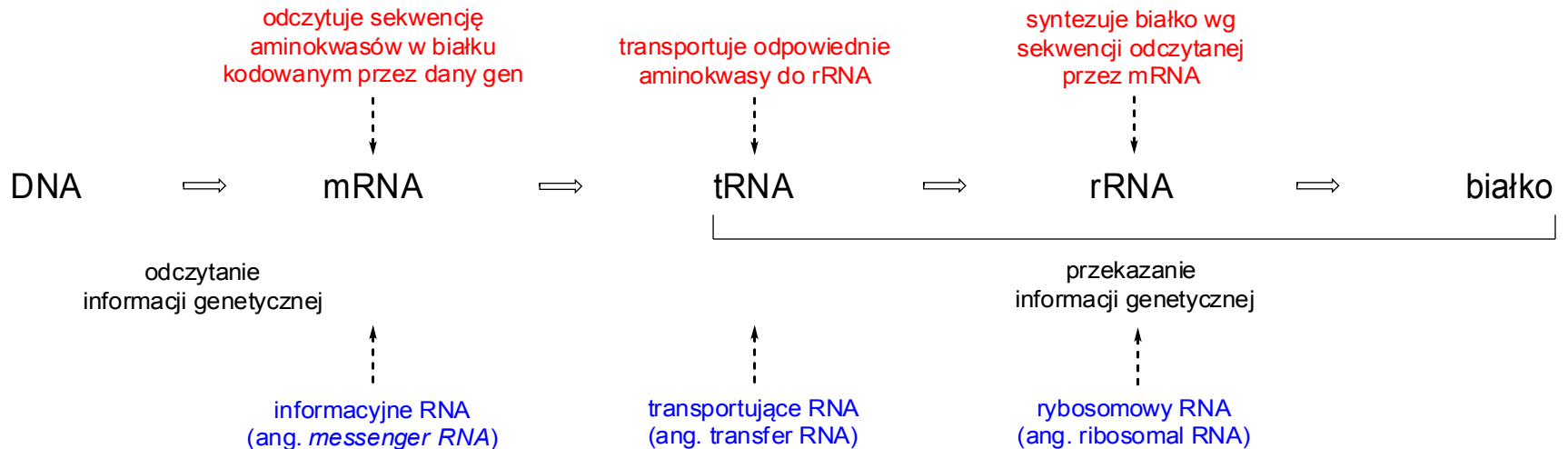
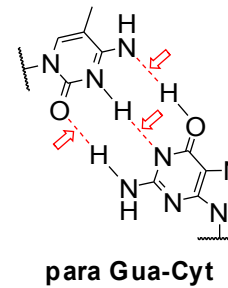
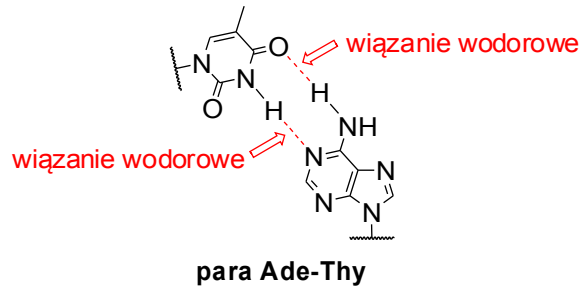
DNA

RNA

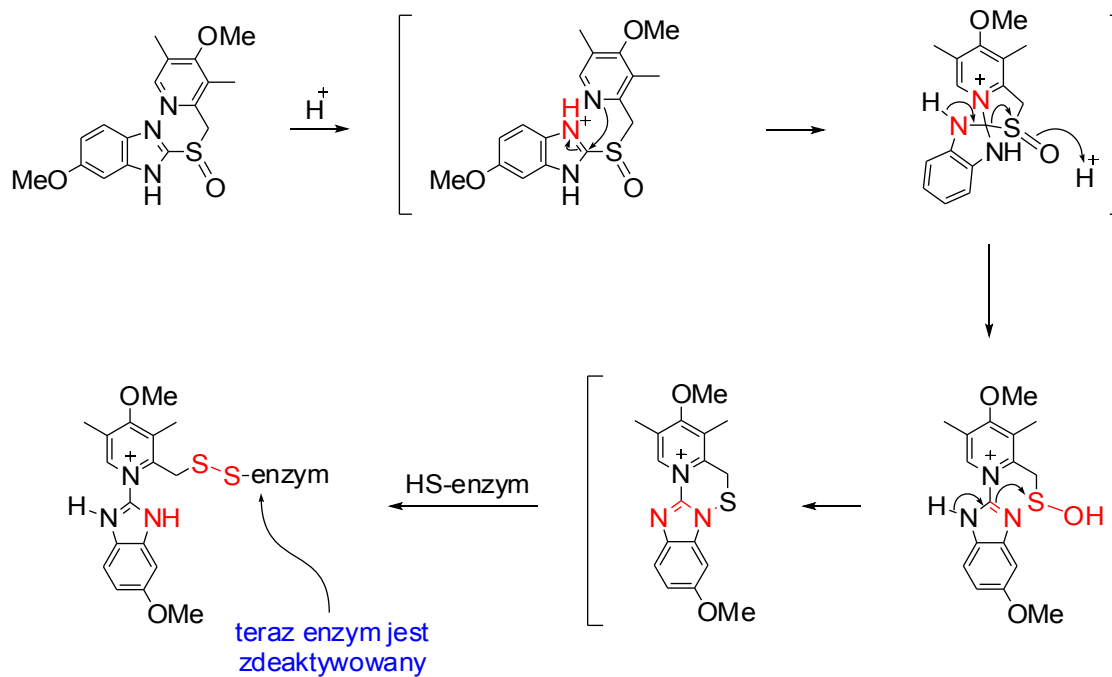
Kwasy nukleinowe

Oddziaływania między zasadami nukleinowymi w DNA i RNA (parowanie zasad nukleinowych) – tworzenie komplementarnych nici kwasu nukleinowego

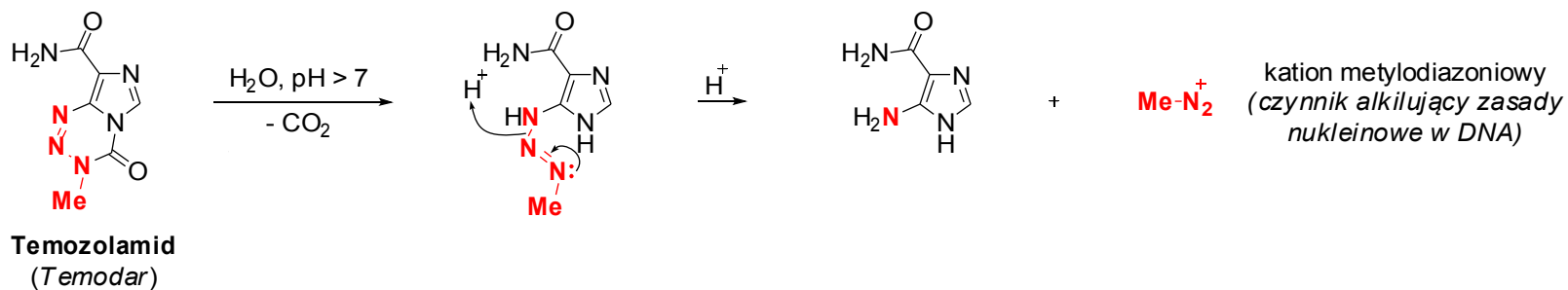
Mechanizm działania wybranego leku

Omeprazol – inhibitor pompy protonowej

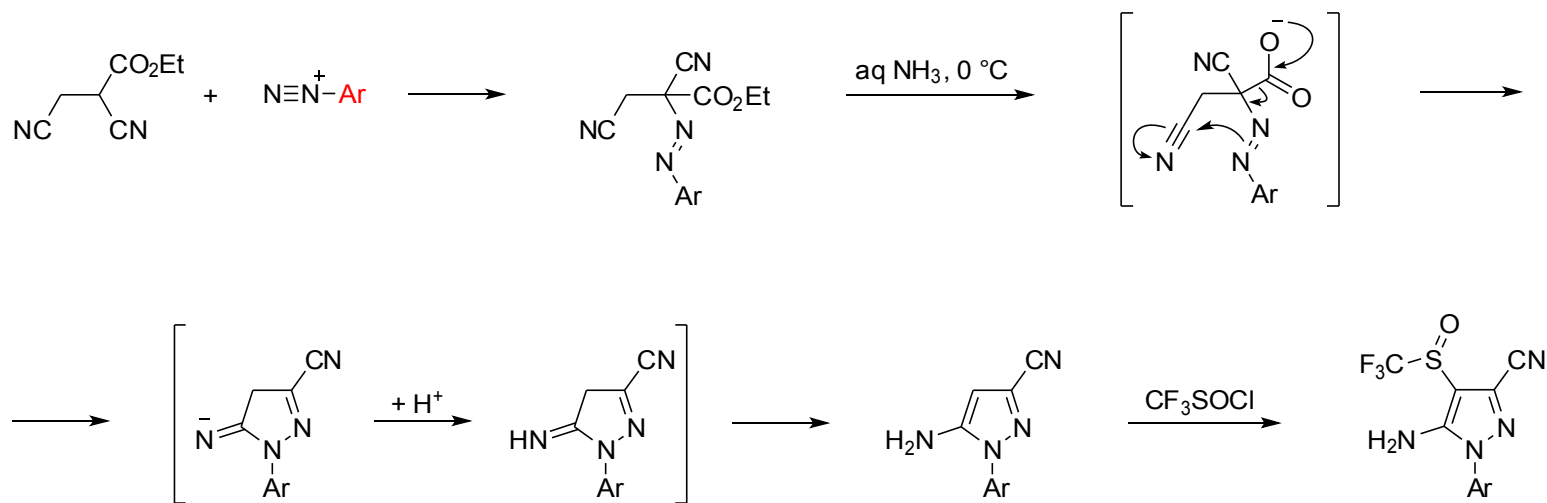
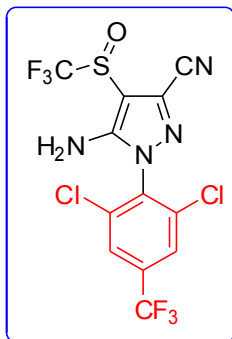

Mechanizm działania wybranego leku

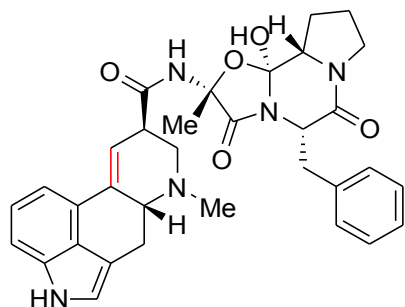
Temozolamid – lek przeciwnowotworowy

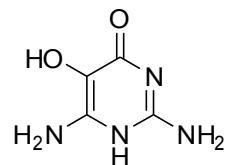
Insektycydy - fipronil

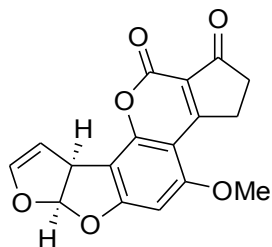
Toksyny

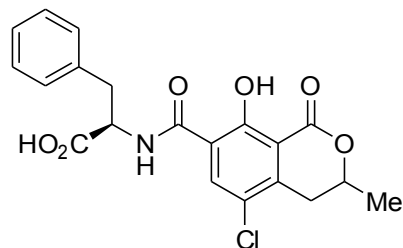
ergotamina
sporysz (ang. ergot)

diwicyna
bób (ang. fava bean)

aflatoksyna B₁
grzyby z gatunku *Aspergillus*

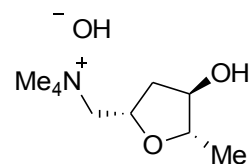

ochratoksyna A
grzyby z gatunku *Aspergillus*

CN1C[C@H]2[C@@H](C(=O)N[C@@H]1C)C(=O)N[C@@H]2C

CH₃SO₃H

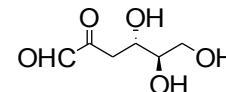
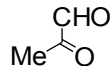
mesylan dihydroergotaminy
lek przeciwmigrenowy (Migranal)
maksymalnie 3 mg/dzień lub 6 mg/tydzień!!!
Wydawana wyłącznie z przepisu lekarza,
leczenie musi być ściśle kontrolowane.

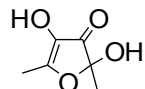
muskaryna
Amanita muscaria

„Kucharzenie” a chemia związków heterocyklicznych

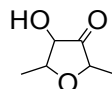
Produkty rozkładu cukrów i tłuszczu podczas pieczenia lub smażenia

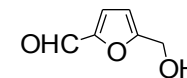
Główne składniki karmelu

4-hydroksy-2,5-dimetylo-
dihydrofuran-3(2H)-on

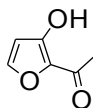

4-hydroksy-2,5-dimetylo-
dihydrofuran-3(2H)-on

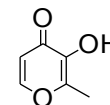

5-(hydroksymetylo)furfural
(tworzony podczas karmelizacji cukru)

Aromaty powstające podczas pieczenia lub opiekania pieczywa

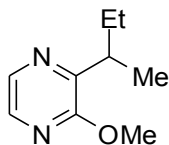

1-(3-hydroksyfuran-2-yl)etanon
(izomaltol)
(tworzony w reakcji Maillarda)

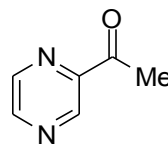
3-hydroksy-2-metylo-4H-piran-4-on
(maltol)
(tworzony w reakcji Maillarda)

Aromaty naturalne I syntetyczne

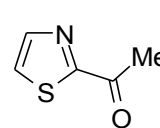

Występowanie

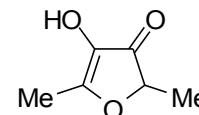
zielony groszek
kawa

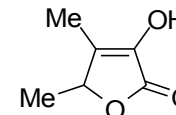
kawa

ziemniaki
chleb

syntetyk

syntetyk

Dodatek do:

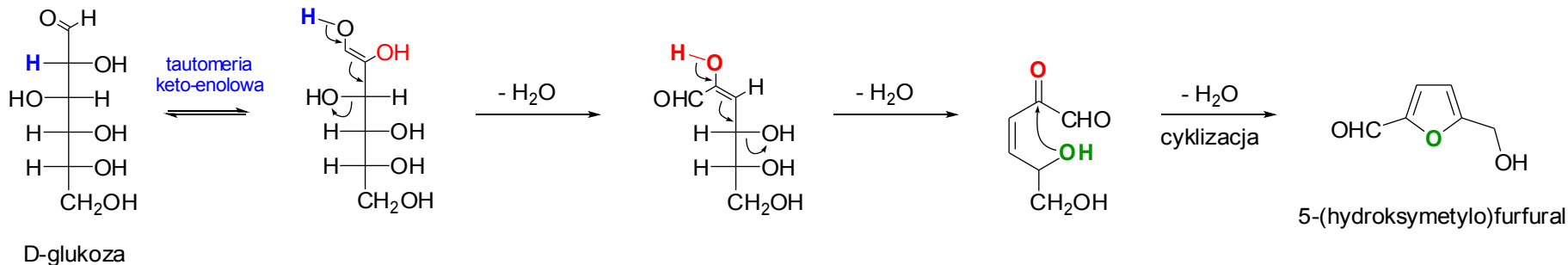
popcornu

wyrobów o smaku
truskawkowym

cukru trzcinowego
sztucznego syropu klonowego

„Kucharzenie” a chemia związków heterocyklicznych

Powstawanie 5-(hydroksy)furfuralu podczas karmelizacji cukru

Powstawanie maltolu i izomaltolu w reakcji Maillarda

